

Uchwała Nr 13
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 15 grudnia 2022 roku

w sprawie zmian w części dotyczącej interwencji Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 124 ust. 4 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje zmiany w części dotyczącej interwencji I 4.6 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Ryszard Bartosik
Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla
Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 13 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z 15 grudnia 2022 r.

1. Rodzaj zmiany:

Doprecyzowanie wymagań w odniesieniu do świń i bydła w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt.

Tekst po zmianach PS WPR 2023-2027:

Dotyczy: I 4.6 - Ekoschemat – Dobrostan zwierząt

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji - opis wymagań w ramach zobowiązań objętych ekoschematem

Wymagania w ramach interwencji:

- Wymogi odnoszące się do danej grupy zwierząt dotyczą wszystkich zwierząt tej grupy utrzymywanych w gospodarstwie rolnym.
- Rolnik realizujący interwencję dotyczącą dobrostanu zwierząt zobowiązany jest, do jednorazowego odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków. Wymóg ten obowiązuje od 2024 r.
- Rolnik posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt (w odniesieniu do świń i bydła wymóg dotyczy [praktyk dobrostanowych polegających na zapewnieniu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym](#)).

W odniesieniu do świń i bydła zastosowanie ma system punktowy polegający na możliwości wyboru przez rolnika z katalogu poszczególnych praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt - praktyk możliwych do realizacji w danym gospodarstwie.

W przypadku świń praktyki dobrostanowe polegające na zapewnieniu zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach, zapewnieniu ściółki oraz późniejszym odsadzaniu prosiąt od loch mogą być realizowane niezależnie, bez powiązania z powiększoną powierzchnią bytową w budynkach/pomieszczeniach.

W przypadku bydła wszystkie praktyki dobrostanowe (zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach, wybieg, wypas, zapewnienie ściółki oraz późniejsze odsadzanie cieląt od krów mlecznych) mogą być realizowane niezależnie, bez powiązania z powiększoną powierzchnią bytową w budynkach/pomieszczeniach, przy czym w przypadku bydła utrzymywanego na uwięzi nie jest możliwa realizacja praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach. W przypadku gospodarstw utrzymujących bydło mięsne (krowy mamki, cielęta, opasy o masie ciała do 300 kg i jałówki użytkowane w kierunku mięsnym) w systemie otwartym wspierane jest zapewnienie zwiększonej zewnętrznej powierzchni bytowej a płatność dobrostanowa przyznawana jest do krów mamek.

W przypadku pozostałych gatunków zastosowanie ma system wariantowy tzn. zestaw obowiązkowych praktyk dla danej grupy zwierząt.

W przypadku dobrostanu świń, aby przeciwdziałać wzajemnemu obgryzaniu ogonów i ograniczyć potrzebę ich przycinania, świnom zapewnia się stały dostęp do wystarczającej dla danej grupy technologicznej ilości materiałów wzbogacających lub przedmiotów absorbujących ich uwagę; te materiały lub przedmioty powinny być bezpieczne oraz powinny być jadalne lub nadawać się do żucia, lub nadawać się do badania lub do manipulacji; świnom zapewnia się taką ilość różnych materiałów lub przedmiotów, które samoistnie lub w połączeniu z innymi materiałami zaspokajały będą potrzebę poznawania otoczenia i poszukiwania paszy zapobiegając znudzeniu i sfrustrowaniu.

1. Dobrostan loch:

- lochy nie są utrzymywane w systemie jarzmowym; dopuszcza się jednak utrzymywanie loch w jarzmie w okresie okołoporodowym nie dłużej jednak niż przez 14 dni;

a) **zwiększona powierzchnia bytowa** - lochom zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach zgodnie z tabelą określającą minimalne wielkości tych powierzchni:

LOCHY				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	Powierzchnia kojca, dla loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących	co najmniej 3,5 m ²	co najmniej 4,2 m ²	co najmniej 5,25 m ²
Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania grupowo :				
2.	Loch	co najmniej 2,25 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2,7 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 3,4 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe
	Loszek po pokryciu	co najmniej 1,64 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2,5 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe
3.	Loch	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%**; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%**	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 3 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 2,4 m ²	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 3,8 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 3 m ²
	Loszek po pokryciu	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%**; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%**	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 2,2 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 1,8 m ²	– do 5 sztuk - powinna być większa o 10%** tj. 2,7 m ² ; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** tj. 2,2 m ²

	Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania pojedynczo :			
4.	Loch (***)	co najmniej: – długość - długość zwierzęcia powiększona o 0,3 m, nie mniej jednak niż 2 m; – szerokość 0,6 m.	co najmniej 2,7 m²	co najmniej 3,4 m²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.)

(**) w stosunku do wartości wskazanych w pkt 2.

(***) Dotyczy gospodarstw utrzymujących mniej niż 10 loch lub loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem proszenia

b) **ściółka** – zapewnienie lochom utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek loch;

c) **odsadzanie prosiąt** – prosięta odsadza się od loch nie wcześniej niż w 35. dniu od dnia ich urodzenia.

2. Dobrostan tuczników:

a) **zwiększona powierzchnia bytowa** - tucznikom zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z tabelą określającą minimalne wielkości tych powierzchni:

TUCZNIKI				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania grupowego dla warchlaków i tuczników o masie ciała, co najmniej:			
	• do 10 kg	0,15 m ²	0,18 m ²	0,23 m ²
	• powyżej 10 do 20 kg	0,2 m ²	0,24 m ²	0,3 m ²
	• powyżej 20 do 30 kg	0,3 m ²	0,36 m ²	0,45 m ²
	• powyżej 30 do 50 kg	0,4 m ²	0,48 m ²	0,6 m ²
	• powyżej 50 do 85 kg	0,55 m ²	0,66 m ²	0,83 m ²
	• powyżej 85 do 110 kg	0,65 m ²	0,78 m ²	0,98 m ²
	• powyżej 110 kg	1 m ²	1,2 m ²	1,5 m ²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.)

Usunięte
zapewnienie
co najmniej

Usunięte
zapewnienie
co najmniej

b) **ściółka** - zapewnienie tucznikom utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału na powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek zwierząt.

Usunięte
zapewnienie
najmniej 2

3. Dobrostan krów mlecznych:

a) **wypas** - krowom mlecznym zapewnia się co najmniej 120 dni wypasu w sezonie wegetacyjnym, bez uwięzi (przez min. 6 godz. dziennie);

Sformatowane

b) **zwiększona powierzchnia bytowa** - krowom mlecznym utrzymywanym grupowo bez uwięzi wolnostanowiskowo zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z poniższą tabelą:

Sformatowane

KROWY MLECZNE				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	W systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami: <ul style="list-style-type: none"> wymiary wydzielonego legowiska 	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m;	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m;	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m;
	<ul style="list-style-type: none"> powierzchnia odpasowo - ruchowa 	-	co najmniej 4 m ²	co najmniej 5 m ²
2.	Powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce	co najmniej 4,5 m ²	co najmniej 5,4 m ²	co najmniej 6,8 m ²

(*) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

c) **ściółka** - zapewnienie krowom mlecznym utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek krów mlecznych;

Usunięte
zapewnienie
najmniej 2

d) **wybieg** - zapewnienie krowom mlecznym wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok;

Usunięte
zapewnienie
najmniej 2

e) **odsadzanie cieląt** - cielęta odsadza się od krów mlecznych nie wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia.

Usunięte
zapewnienie
najmniej 2

4. Dobrostan krów mamek:

- wymogami objęte są krowy mamki, cielęta, opasy o masie ciała do 300 kg i jałówki użytkowane w kierunku mięsnym;

- w odniesieniu do zwierząt objętych wymogami stosowana jest co najmniej jedna z następujących praktyk:

Usunięte

a) zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w pomieszczeniach/budynkach;

- zwiększona powierzchnia bytowa - krowom mamkom, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym, utrzymywanym bez uwięzi, zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach zgodnie z tabelą podaną odpowiednio w ramach dobrostanu krów mlecznych (krowy) i w ramach dobrostanu opasów (cielęta i opasy o masie ciała do 300 kg) oraz w odniesieniu do jałówek zgodnie z poniższą tabelą:

Jałówki				
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa	Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o co najmniej 50% powierzchnia bytowa
1.	W systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami:	Jałówki powyżej 7. m-ca ciąży		
		<ul style="list-style-type: none"> wymiary wydzielonego legowiska: <ul style="list-style-type: none"> - długość - co najmniej 2,1 m, - szerokość - co najmniej 1,1 m powierzchnia odpasowo – ruchowa: - 	<ul style="list-style-type: none"> wymiary wydzielonego legowiska: <ul style="list-style-type: none"> - długość - co najmniej 2,1 m, - szerokość - co najmniej 1,1 m; powierzchnia odpasowo – ruchowa: co najmniej 4 m² 	<ul style="list-style-type: none"> wymiary wydzielonego legowiska: <ul style="list-style-type: none"> - długość - co najmniej 2,1 m, - szerokość - co najmniej 1,1 m; powierzchnia odpasowo – ruchowa: co najmniej 5 m²
		Jałówki powyżej 6. m-ca życia, ale nie dłużej niż do 7. m-ca ciąży		
		<ul style="list-style-type: none"> wymiary wydzielonego legowiska: <ul style="list-style-type: none"> - długość - co najmniej 1,9 m, - szerokość - co najmniej 0,9 m; powierzchnia odpasowo – ruchowa: - 	<ul style="list-style-type: none"> wymiary wydzielonego legowiska: <ul style="list-style-type: none"> - długość - co najmniej 1,9 m, - szerokość - co najmniej 0,9 m; powierzchnia odpasowo – ruchowa: - 4 m² 	<ul style="list-style-type: none"> wymiary wydzielonego legowiska: <ul style="list-style-type: none"> - długość - co najmniej 1,9 m, - szerokość - co najmniej 0,9 m; powierzchnia odpasowo – ruchowa: - 5 m²
2.	W systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce	Jałówki powyżej 7. m-ca ciąży		
		co najmniej 4,5 m ²	co najmniej 5,4 m²	co najmniej 6,8 m²
		Jałówki powyżej 6. m-ca życia, ale nie dłużej niż do 7. m-ca ciąży		
co najmniej 2,2 m ²	co najmniej 2,6 m²	co najmniej 3,3 m²		
3.	W systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk i ściółki	Jałówki powyżej 19. m-ca życia, jednak nie dłużej niż do 7. m-ca ciąży		
		co najmniej 2 m ²	co najmniej 2,2 m²	co najmniej 3 m²
		Jałówek powyżej 6. m-ca życia do 19. m-ca życia		
co najmniej 1,6 m ²	co najmniej 1,9 m²	co najmniej 2,4 m²		

(*)Rozporządzenie MRiRW z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

Usunięte
Usunięte
Sformatowane
Sformatowane

- **ściółka** - zapewnienie utrzymania zwierząt objętych wymogami na ściółce ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej zwierzętom na jednoczesny odpoczynek;
- **wybieg** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok;
- **wypas** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wypasu bez uwięzi (przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym (przez min. 6 godz. dziennie).

b) zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w systemie otwartym

- **zwiększona powierzchnia bytowa** – krowom mamkom, cielętom, opasom o masie ciała do 300 kg i jałówkom użytkowanym w kierunku mięsnym, zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% zewnętrzną powierzchnię bytową zgodnie z poniższą tabelą:

<u>Zwierzęta objęte wymogami</u>			
<u>lp</u>		<u>Obowiązujące normy prawne*</u>	<u>Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa</u>
<u>Powierzchnia, na której utrzymywane jest bydło na 1 sztukę wynosi, co najmniej:</u>			
<u>1.</u>	<u>Cielęta</u>	<u>5 m²</u>	<u>6 m²</u>
<u>2.</u>	<u>Jałówki</u>	<u>10 m²</u>	<u>12 m²</u>
<u>3.</u>	<u>Opasy do 300 kg</u>	<u>-</u>	<u>12 m²</u>
<u>4.</u>	<u>Krowy</u>	<u>15 m²</u>	<u>18 m²</u>

(*) Przepisy prawa określają wyłącznie minimalną powierzchnie dla bydła utrzymywanego w systemie otwartym, brak jest regulacji dotyczącej powierzchni minimalnej dla opasów utrzymywanych poza budynkiem inwentarskim.

Rozporządzenie MRiRW z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

5. Dobrostan opasów:

- wymogami objęte jest bydło opasowe w wieku kwalifikującym do płatności;

- a) zwiększona powierzchnia bytowa** – zwierzętom objętym wymogami, utrzymywanym bez uwięzi, zapewnia się zwiększoną o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchnię bytową w pomieszczeniach/budynkach, zgodnie z tabelą określającą minimalne wielkości tych powierzchni:

<u>OPASY</u>				
<u>Lp</u>		<u>Obowiązujące normy prawne</u>	<u>Wymogi obowiązujące w dobrostanie - zwiększona o co najmniej 20% powierzchnia bytowa</u>	<u>Wymogi obowiązujące w dobrostanie – zwiększona o</u>

Usunięte
zapewnie
ciała do 3
mięsnym
najmniej 3

Usunięte
ciała do 3
mięsnym

Usunięte
zapewnie
ciała do 3
mięsnym
najmniej 3

Usunięte
zapewnie
ciała do 3
mięsnym
najmniej 3

Usunięte

Usunięte

Usunięte
;

				co najmniej 50% powierzchnia bytowa
CIELETA (*)				
1.	Utrzymywane pojedynczo – wymiary kojca***	a) szerokość - co najmniej wysokość cielęcia w kłębie, b) długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego;	a) szerokość - co najmniej wysokość cielęcia w kłębie +20%, b) długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego + 20%	a) szerokość - co najmniej wysokość cielęcia w kłębie +50%, b) długość - co najmniej 1,1 długości ciała cielęcia mierzonej od czubka nosa do ogonowej krawędzi guza kulszowego + 50%
	Utrzymywane grupowo – powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę	1) 1,5 m ² - dla cieląt o masie ciała do 150 kg; 2) 1,7 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 150 do 220 kg; 3) 1,8 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 220 kg.	1) 1,8 m ² - dla cieląt o masie ciała do 150 kg; 2) 2 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 150 do 220 kg; 3) 2,2 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 220 kg.	1) 2,3 m ² - dla cieląt o masie ciała do 150 kg; 2) 2,6 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 150 do 220 kg; 3) 2,7 m ² - dla cieląt o masie ciała powyżej 220 kg.
OPASY (**)				
2.	Utrzymywane bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce – powierzchnia w przeliczeniu na jedną sztukę	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,6 m ² ;	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,9 m ²	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 2,4 m ²
		bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,2 m ² ;	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,6 m ²	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 3,3 m ²
3.	Utrzymywane bez uwięzi wolnostanowiskowo, bez wydzielonych legowisk i ściółki	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,3 m ²	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 1,6 m ²	bydło opasowe o masie ciała do 300 kg - co najmniej 2 m ²
		bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 1,8 m ²	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,2 m ²	bydło opasowe o masie ciała powyżej 300 kg - co najmniej 2,7 m ²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

(**) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1966).

(***) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (tj. Dz.U. z 2022 poz. 572) - pojedynczo można utrzymywać cielęta w wieku powyżej 8 tygodni tylko w gospodarstwach, które posiadają mniej niż 6 sztuk cieląt (w gospodarstwach utrzymujących co najmniej 6 cieląt – zabrania się utrzymania pojedynczo cieląt w wieku powyżej 8 tygodnia życia).

- b) **ściółka** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami utrzymania na ściółce ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej na jednoczesny odpoczynek zwierząt;
- c) **wybieg** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok;
- d) **wypas** - zapewnienie zwierzętom objętym wymogami wypasu, bez uwięzi, przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym (przez min. 6 godz. dziennie).

Usunię
zapewn
zwiększ
powierz

Usunię
zapewn
zwiększ
powierz

Usunię
zapewn
zwiększ
powierz

Sformato

Opis warunków kwalifikowalności /specyficznych warunków kwalifikowalności

Zwierzęta gatunków/grup objętych interwencją, które są **utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego**, co zostało potwierdzone przez jednostki certyfikujące w rolnictwie ekologicznym, mogą kwalifikować się do płatności dobrostanowych na uproszczonych zasadach o ile utrzymywane są w systemie, którego dotyczy dana płatność dobrostanowa (odpowiednio pomieszczenia/budynki/system otwarty), jeżeli:

- Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą.
- Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, wynosi co najmniej 200,00 euro.
- Odpowiednie siedziby stada rolnika są zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy), a w przypadku drobiu – nadano numer zakładu drobiu.
- Zwierzęta objęte wymogami interwencji są oznakowane i zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (jeśli dotyczy).
- Wszystkie zwierzęta danej grupy zwierząt w gospodarstwie rolnym są utrzymywane zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego.

W odniesieniu do dobrostanu loch, tuczników, krów mamek i opasów możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy jedynie praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach zwiększonej o co najmniej 20%.

W przypadku dobrostanu krów mlecznych możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach zwiększonej o co najmniej 20% lub praktyki dotyczącej wypasu.

W przypadku dobrostanu krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym możliwość uproszczonej realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt dotyczy praktyki polegającej na zapewnieniu zwierzętom zewnętrznej powierzchni bytowej zwiększonej o co najmniej 20%.

W przypadku gospodarstw, w których prowadzi się cykl zamknięty świń, a rolnik realizuje jednocześnie dobrostan loch i dobrostan tuczników – możliwe jest otrzymanie dodatkowej płatności do tuczniaka kwalifikującego się do płatności w ramach dobrostanu tuczników i urodzonego w tym gospodarstwie.

W przypadku, gdy rolnik zainteresowany jest płatnościami w zakresie pozostałych praktyk w odniesieniu do tych gatunków – realizuje je na zasadach ogólnych.

Normy GAEC/SMR

Wymagania zaproponowane w odniesieniu do poszczególnych gatunków/grup zwierząt wykraczają ponad: odpowiednie SMR, odpowiednie minimalne wymagania dotyczące dobrostanu zwierząt, inne odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione w prawie krajowym i unijnym, standardowe praktyki hodowlane, ponieważ dotyczą zapewnienia dodatkowych praktyk mających na celu podniesienie poziomu dobrostanu zwierząt, w tym zwiększonej powierzchni bytowej ponad obowiązujące prawodawstwo lub zapewnienia dostępu do środowiska zewnętrznego, ściółki w przypadkach kiedy nie jest to wymagane przepisami prawa lub nie jest to standardowa praktyka utrzymania zwierząt.

Krowy mleczne – ściółka:

- **Prawo krajowe:** rolnik utrzymuje krowy na uwięzi lub bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce lub bez wydzielonych legowisk i ściółki zgodnie z § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki - ściółka

- **SMR 9:** rolnik jest obowiązany, w przypadku utrzymywania cieląt w pomieszczeniach, utrzymywać na ściółce cielęta do ukończenia 2. tygodnia życia zgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r.
- **Prawo krajowe:** rolnik utrzymuje krowy na uwięzi lub bez uwięzi wolnostanowiskowo bez wydzielonych legowisk na ściółce lub bez wydzielonych legowisk i ściółki zgodnie z § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r.

Krowy mamki – system otwarty

- **SMR 11:** rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia zgodnie z § 3 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.
- **Prawo krajowe:** rolnik jest obowiązany zapewnić w systemie otwartym utrzymania bydła powierzchnię, o której mowa w § 12 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r.,

Forma i wysokość wsparcia

Szacowane stawki płatności będą płacone w przypadku:

- dobrostanu loch – za lochę,
- dobrostanu tuczników – za tuczniaka,
- dobrostanu krów mlecznych – za krowę mleczną,
- dobrostanu krów mamek – zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w pomieszczeniach/budynkach – za krowę mamkę,
- dobrostanu krów mamek - zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w systemie otwartym – za krowę mamkę
- dobrostanu opasów - za opasa,
- dobrostanu owiec – za samicę gatunku owca domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy,
- dobrostanu kur niosek – za kurę nioskę,
- dobrostanu kurcząt brojlerów – za kurczę brojlera,
- dobrostanu indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa – za indyka,
- dobrostanu koni – zwiększona powierzchnia bytowa – za konia w wieku co najmniej 24 miesiące,
- dobrostanu koni - system otwarty – za konia w wieku co najmniej 24 miesiące,
- dobrostanu kóz – za samicę gatunku koza domowa w wieku co najmniej 12 miesięcy.

KROWY MAMKI		
	pkt (w EUR)/DJP	Współczynnik przeliczenia na DJP
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 20%	3,6	1
Wybieg	1,5	1
Ściółka	0,9	1
Wypas	1,5	1
Zwiększenie pow. bytowej o co najmniej 50%	9,1	1

<u>System otwarty</u>	<u>3,8</u>	<u>1</u>
-----------------------	------------	----------

Płatności na sztukę zwierzęcia mogą być dodatkowo powiększone o koszty transakcyjne, które stanowią częściową rekompensatę z tytułu sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt (z wyjątkiem praktyk innych niż praktyki polegające na zapewnieniu świniom i bydłu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach) lub pomniejszone ze względu na degresywność płatności.

Metoda obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia

- **Dobrostan krów mamek - zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w pomieszczeniach/budynkach:**

W przypadku płatności za zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej, w kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży produkcji żywca, wynikający ze zmniejszenia obsady krów oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt. W przypadku płatności za zapewnienie zwierzętom utrzymania na ściółce, w kalkulacji uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny (ściołowanie) oraz koszt słomy. W przypadku płatności za zapewnienie wybiegu lub wypasu uwzględniono dodatkowo nakłady robocizny związane z obsługą odpowiednio wybiegu/pastwiska.

- **Dobrostan krów mamek - zwierzęta objęte wymogami utrzymywane w systemie otwartym**

W przypadku płatności za zapewnienie zwiększonej zewnętrznej powierzchni bytowej, w kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej sprzedaży produkcji żywca, wynikający ze zmniejszenia obsady krów oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

Biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być powiększone o koszty transakcyjne, to w tabeli finansowej dla interwencji zostały wskazane maksymalne planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej (z wyjątkiem praktyki polegającej na zapewnieniu krowom mlecznym zwiększonej powierzchni bytowej o co najmniej 50%) rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i maksymalnej zakładanej wysokości kosztów transakcyjnych (z wyjątkiem praktyk innych niż praktyki polegające na zapewnieniu świniom i bydłu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym). Równocześnie biorąc pod uwagę, że szacowane stawki płatności mogą być pomniejszone ze względu na degresywność płatności, to w tabeli finansowej zostały również wskazane średnie planowane kwoty jednostkowe, które stanowią sumę pełnej (z wyjątkiem praktyki polegającej na zapewnieniu krowom mlecznym zwiększonej powierzchni bytowej o co najmniej 50%) rekompensaty utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją zobowiązania (szacowana stawka płatności) i przewidywanej (średniej) kwoty kosztów transakcyjnych (z wyjątkiem praktyk innych niż praktyki polegające na zapewnieniu świniom i bydłu zwiększonej o co najmniej 20% lub o co najmniej 50% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach oraz krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym), pomniejszoną o odpowiednią kwotę wynikającą z degresywności płatności. Istnieje dobrowolność wnioskowania o zwrot kosztów transakcyjnych, a ponadto w przypadku realizacji z roku na rok zobowiązania w tym samym zakresie nie przewiduje się możliwości wnioskowania o zwrot tych kosztów w latach następnych.

3. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

W zaakceptowanym przez KE w sierpniu br. Planie strategicznym dla WPR na lata 2023-2027 podstawowym warunkiem realizacji ekoschematu – Dobrostan zwierząt w odniesieniu do świń i bydła

jest zapewnienie zwierzętom zwiększonej co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach. Jedynie przy wyborze tej praktyki możliwa jest realizacja pozostałych praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt przewidzianych dla danej grupy zwierząt. Ponadto obecnie wsparciem dobrostanowym objęte jest wyłącznie bydło utrzymywane bez uwięzi w systemie wolnostanowiskowym.

Należy zauważyć, że dobrostan zwierząt to nie tylko powiększona powierzchnia bytowa, ale także inne praktyki przyczyniające się do podwyższenia warunków utrzymania zwierząt, w tym m.in. utrzymanie zwierząt na ściółce, zapewnienie wypasu, wybiegu, późniejsze odsadzanie młodych zwierząt. W celu poprawy warunków dobrostanowych jak największej liczby zwierząt oraz w celu objęcia wsparciem jak największej liczby gospodarstw zajmujących się chowem świń i bydła, wprowadza się zmiany w zakresie ekoschematu – Dobrostan zwierząt polegające na odejściu od obowiązkowej praktyki umożliwiającej udział w tej interwencji polegającej na zapewnieniu świom i bydłu zwiększonej co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach. Obecny warunek zapewnienia zwierzętom zwiększonej co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach stanowi barierę wejścia do ekoschematu – Dobrostan zwierząt dla małych i średnich gospodarstw zajmujących się chowem świń i bydła. Spełnienie tego warunku wymagałoby poniesienia przez rolników dodatkowych nakładów inwestycyjnych na modernizację pomieszczeń/budynków inwentarskich, a w obecnej sytuacji rynkowej gospodarstwa, zwłaszcza te małe i średnie, nie dysponują wystarczającym kapitałem na przeprowadzenie tego typu działań. Doświadczenia z wdrażania działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 wskazują, że gospodarstwa małe i średnie zajmujące się chowem świń i bydła w mniejszym stopniu korzystają ze wsparcia dobrostanowego. Dzięki zniesieniu obowiązkowej praktyki polegającej na zapewnieniu świom i bydłu zwiększonej co najmniej o 20% powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach zwiększona zostanie dostępność wsparcia w ramach ekoschematu - Dobrostan zwierząt dla tych gospodarstw. Przyczyni się do popularyzacji stosowania praktyk wpływających na podwyższenie warunków utrzymania świń i bydła (utrzymanie zwierząt na ściółce, zapewnienie wypasu, wybiegu, późniejsze odsadzanie młodych zwierząt) w gospodarstwach, w których praktyki te są rzadziej stosowane.

Dodatkowo wprowadza się praktyki podwyższające dobrostan bydła utrzymywanego w systemie uwięziowym oraz wprowadza się do ekoschematu – Dobrostan zwierząt system otwarty utrzymywania krów mamek.

4. Przepis zgodnie, z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 119 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

5. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PS WPR 2023-2027:

15 grudnia 2022 r.

6. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Wprowadzone zmiany zachęcą rolników do podniesienia warunków utrzymania zwierząt przez udział w ekoschemacie – Dobrostan zwierząt co wzmocni cel tej interwencji poprzez zwiększenie poziomu dobrostanu wobec większej liczby zwierząt.

7. Wpływ zmiany na cele i wskaźniki:

Sformat

Usunięte

Usunięte

Usunięte

Usunięte

Usunięte

Usunięte

Usunięte

Usunięte

Usunięte

Usunięte

¶

¶

¶

W związku z proponowanymi zmianami Programu w zakresie interwencji I 4.6 - Ekoschemat – Dobrostan zwierząt zmianie ulegną wartości wskaźników wskazanych w rozdziale 2 *Ocena potrzeb i strategia interwencji*, w tym plan dotyczący celów końcowych oraz wskaźniki kontekstowe oraz w rozdziale 5 *Płatności bezpośrednie, interwencje sektorowe i interwencje dotyczące rozwoju obszarów wiejskich określone w strategii* podrozdział 5.1 *Interwencje w formie płatności bezpośrednich* pkt 11 *Planowane kwoty jednostkowe – definicje* w zakresie wsparcia dla nowego wariantu oraz pkt. 12 *Planowane kwoty jednostkowe – tabela finansowa z danymi wyjściowymi* dla interwencji I 4.6 - Ekoschemat – Dobrostan zwierząt.

Wpływ na plan finansowy PS WPR:

-